

Wynikowy plan nauczania historii
w klasie IIb szkoły ponadgimnazjalnej
do podręcznika
Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Nowożytność,
klasa II, część 2
Rok szkolny 2015/2016

Plan rozpisany na 5 godzin tygodniowo dla zakresu rozszerzonego, przy minimalnej obowiązkowej liczbie godzin do zrealizowania w cyklu kształcenia tj. 240h

Temat lekcji	Liczba godzin	Odniesienia do PP	Wymagania edukacyjne w ujęciu czynnościowym		Metody i środki dydaktyczne	Procedury sprawdzania wiedzy
			poziom podstawowy	poziom ponadpodstawowy		
1. Wielkie odkrycia geograficzne Kształt świata Odkrywanie oceanu	3	(II)6.2 1.2 1.3	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1492, 1494 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kartografia, rekonkwista, irygacja, konkwistador, monopol, kompania handlowa, faktoria, emirat, unia personalna,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1271, 1469, 1444, 1488, 1497–1499, 1498, 1500, 1501–1502, 1517, 1519–1522, 1577–1580, 1596, 1728–1741, 1810 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: galera, rufa, ster	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z mapą – praca z materiałem ilustracyjnym	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu

<p>Półwysep Iberyjski u schyłku XV w.</p> <p>Wyprawy morskie Portugalczyków</p> <p>Odkrycia hiszpańskie</p> <p>Podróż dookoła świata Ferdynanda Magellana</p> <p>Wyprawy angielskie i francuskie</p>			<p>kolonia, kolonizacja</p> <p>– przedstawia postaci: Marco Polo, Izabela Kastylijska, Ferdynand Aragoński, Henryk Żeglarz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Amerigo Vespucci</p> <p>– wyjaśnia przyczyny wielkich odkryć geograficznych</p> <p>– wymienia najważniejsze państwa-uczestników wielkich odkryć geograficznych i wyjaśnia, dlaczego właśnie one zaangażowały się w podróże dalekomorskie</p> <p>– wskazuje na mapie główne kierunki wypraw odkrywczych i przedstawia ich przebieg</p> <p>– wyjaśnia genezę pierwszych zamorskich kolonii i faktorii handlowych i kompanii handlowych.</p>	<p>osiowy, karawela, reja, karaka, kompas, rumb, sekstans, astrolabium, kwadrant, krzyż św. Jakuba, chronometr, szkorbut, korsarz</p> <p>– przedstawia postaci: Klaudiusz Ptolemeusz, Lanzarote Malocello, Bartolomeu Diaz, Pedro Cabral, Vasco Nuñez de Balboa, Juan del Caño, Kazimierz Funk, Francis Drake, Jacques Cartier, Willem Barents, Vitus Bering, Adolf Nordenskiöld</p> <p>– przedstawia stan wiedzy Europejczyków w XV w. na temat otaczającego ich świata</p> <p>– porównuje stan wiedzy Europejczyków na temat otaczającego ich świata w XV w. i po wielkich odkryciach geograficznych</p>	<p>– praca z tekstem źródłowym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna wielkich odkryć geograficznych.</p>	<p>umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze wynalazki i konstrukcje, które pozwoliły poprawić jakość żeglugi i umożliwiły odkrycia – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą Hiszpanii oraz Portugalii w XV w. – rozróżnia odkrycia portugalskie od hiszpańskich, angielskich i francuskich, umiejscowia je w czasie i przestrzeni – ocenia znaczenie wielkich odkryć geograficznych dla Hiszpanii, Portugalii. 		
2. Europa i świat w XV–XIX w. Skutki ekspansji Europejczyków Aztekowie	2	1.1 1.2 1.3 1.4	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1519, 1532 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kompania handlowa, kolonia, monopol, faktoria handlowa, rolnictwo	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1516, 1543, 1564–1565, 1602, 1609, 1622, 1637, 1739, 1757, 1767, 1858 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: gorączka złota,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)

<p>i Inkowie</p> <p>Podbój</p> <p>Konsekwencje podboju</p> <p>Basen Oceanu Indyjskiego</p> <p>Chiny</p> <p>Japonia</p>			<p>wypaleniskowe, chrystianizacja, misja, misjonarz, islam, hinduizm, izolacja, modernizacja</p> <p>– przedstawia postaci: Cortés, Francisco Pizarro, Karol V</p> <p>– wymienia najważniejsze cywilizacje prekolumbijskie w Ameryce (Azteków i Inków), umiejscowi je na mapie</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wypraw konkwistadorskich</p> <p>– charakteryzuje portugalską i hiszpańską polityką kolonialną</p> <p>– wymienia najważniejsze cywilizacje w Azji (Indie, Chiny, Japonia), umiejscowi je na mapie i przedstawia ich relacje z Europą</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała i jakimi metodami była prowadzona chrystianizacja w dobie ekspansji kolonialnej</p>	<p>animizm, Kongregacja Propagandy Wiary, Imperium Wielkiego Mogola, nabab, kontrybucja, eksterytorialność, Kraj Kwitnącej Wiśni, wojny opiumowe, powstanie tajpingów, lenno, samuraj, bushidō, szogun, szintoizm, buddyzm,</p> <p>– przedstawia postaci: Montezuma II, Atahualpa, Bartolomé de Las Casasa, Babur, Akbar, św. Franciszek Ksawery, Matteo Ricci, Hideyoshi Toyotomi, Ieyasu Tokugawa</p> <p>– charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie w Ameryce</p> <p>– porównuje portugalską i hiszpańską polityką kolonialną, wyjaśnia przyczyny różnic</p> <p>– charakteryzuje rywalizację potęg kolonialnych</p> <p>– charakteryzuje najważniejsze</p>	<p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Ameryki i Azji w czasach nowożytnych.</p>	<p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	---	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia konsekwencje podbojów kolonialnych dla Europy i innych kontynentów – wyjaśnia znaczenie podbojów kolonialnych dla Europy i innych kontynentów. 	<p>cywilizacje oraz sytuację polityczną wybranych państw w Azji w czasach nowożytnych (Indie, Chiny i Japonia)</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje losy Indii, Chin i Japonii w czasach nowożytnych, wyjaśnia przyczyny różnic – ocenia znaczenie podbojów kolonialnych dla Europy i świata pozaeuropejskiego. 		
<p>3. U źródeł dominacji europejskiej</p> <p>Między europocentryzmem a relatywizmem</p> <p>Ameryka: rozwój zależny kolonii i katastrofa</p>	1	1.3 1.4	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: europocentryzm, relatywizm kulturowy, idealizacja, antropologia kulturowa, plantacja, niewolnictwo, ksenofobia, indywidualizm, – przedstawia postaci: Adam Smith – przedstawia znaczenie ekspansji kolonialnej XV–XVI w. dla historii Europy i innych kontynentów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Kościół koptyjski, monofizytyzm, suahili, Burowie, eunuch, mandaryn, Imperium Wielkiego Mogoła, system kastowy – przedstawia postaci: Tomasz Morus, Jan Jakub Rousseau, Zheng He, Akbar, Niño de Guevara – wyjaśnia pojęcie „rozwój zależny” 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą – dyskusja. <p>Środki</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, udział w dyskusji, kartkówka) – poziomu umiejętności

<p>metropolii</p> <p>Afryka: nie tylko niewolnicy</p> <p>Chiny: zgubne skutki ksenofobii</p> <p>Indie: skorumpowane państwo ograbia poddanych</p> <p>Dlaczego Europa? Ludzie i moda</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny dominacji Europy w relacjach z innymi kontynentami w epoce nowożytnej – wyjaśnia, na czym polegała i z czego wynikała przewaga Europejczyków nad ludnością w Nowym Świecie – wyjaśnia, na czym polegał, czemu służył i jak funkcjonował handel niewolnikami w czasach nowożytnych – wskazuje czynniki, które zdecydowały o osłabianiu pozycji Indii i Chin w czasach nowożytnych – przedstawia skutki izolowania się w czasach nowożytnych Japonii od reszty świata. 	<p>w odniesieniu do Ameryki Łacińskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację społeczną, polityczną i gospodarczą wybranych obszarów w Ameryce w czasach nowożytnych – charakteryzuje sytuację społeczną, polityczną i gospodarczą wybranych obszarów w Afryce w czasach nowożytnych – ocenia polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe znaczenie niewolnictwa w czasach nowożytnych – charakteryzuje sytuację społeczną wybranych państw w Azji w czasach nowożytnych (Indie, Chiny, Japonia) – przedstawia ewolucje mody europejskiej od starożytności do czasów nowożytnych – dostrzega związki mody z historią 	<p>dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna Ameryki i Azji w czasach nowożytnych. 	<p>(aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	---	--	---

				społeczną i polityczną.		
4. Gospodarka Europy w XVI i XVII w. Dualizm w rozwoju gospodarczym Gospodarka pieniężna Dualizm w rozwoju gospodarczym Europy Rewolucja cen Centra gospodarcze kontynentu	2	1.2 1.3 1.4 2.8 3.2 4.5	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: dualizm gospodarczy, rewolucja cen, gospodarka naturalna, gospodarka pieniężna, inflacja, psucie pieniądza, reeksport, koniunktura, folwark szlachecki, przywilej szlachecki, opłata celna, system folwarczno-pańszczyźniany, pańszczyzna, czynsz, poddaństwo, wtórne poddaństwo – wyjaśnia mechanizmy funkcjonowanie gospodarki naturalnej i gospodarki pieniężnej w czasach nowożytnych – wyjaśnia, na czym polegał i czym się przejawiał dualizm w gospodarce europejskiej w czasach nowożytnych – wyjaśnia na czym polegała i czym	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deflacja, hiperinflacja, transakcja barterowa, spekulacja, dumping, monopol propinacyjny, fracht, flisak – przedstawia postaci: Anzelm Gostomski – porównuje mechanizmy funkcjonowanie gospodarki naturalnej i gospodarki pieniężnej w czasach nowożytnych – wyjaśnia genezę dualizmu w gospodarce europejskiej w czasach nowożytnych i jego konsekwencje widoczne w następnym wiekach – wyjaśnia genezę rewolucji cen – wymienia najważniejsze funkcje pieniądza w gospodarce nowożytnej	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z danymi statystycznymi – praca z mapą – praca z tekstem źródłowym. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą, analiza danych statystycznych – karty pracy, praca projektowa).

<p>Gospodarka Rzeczypospolitej</p>		<p>się przejawiała rewolucja cen</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia i wskazuje na mapie główne centra gospodarcze Europy nowożytnej – wyjaśnia gospodarcze znaczenie strefy bałtyckiej i miejsce w niej Rzeczypospolitej – wskazuje na mapie najważniejsze szlaki handlowe Europy nowożytnej – charakteryzuje gospodarkę Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych – wyjaśnia, na czym polegał i czym się przejawiał system folwarczno-pańszczyźniany w Rzeczypospolitej – wymienia główne towary eksportowe Rzeczypospolitej – wyjaśnia, jaką rolę w gospodarce Rzeczypospolitej odgrywał handel zbożem – wskazuje momenty najlepszej 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje proste dane statystyczne z dziedziny gospodarki w czasach nowożytnych – wyjaśnia, jak to się stało, że w czasach nowożytnych wzrosło znaczenie gospodarcze Flandrii, Północnych Włoch, Antwerpii, Amsterdamu i Gdańska – przyporządkuje najważniejsze szlaki handlowe Europy nowożytnej do przewożonych nimi towarów – wyjaśnia genezę systemu folwarczno-pańszczyźnianego w Rzeczypospolitej i jego gospodarcze konsekwencje widoczne w następnych wiekach – przedstawia najważniejsze konsekwencje społeczne i polityczne systemu folwarczno-pańszczyźnianego – ocenia znaczenie gospodarki 	<p>nowożytnej Europy.</p>	
------------------------------------	--	--	--	---------------------------	--

			koniunktury gospodarczej w Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych.	Rzeczypospolitej w Europie.		
5. Czego uczy historia gospodarcza? <i>Magistra vitae</i> Więcej i taniej – raz jeszcze o Holendrach Kryzys Włoch w XVII w. Szwecja Zmierzch Holandii w XVIII w.	1	2.8 3.2 4.5	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XV w., XVI w., XVII w., XVIII w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: imigracja, emigracja, Niderlandy, transakcja terminowa, płodozmian, system nakładczy, chałupnik, Hanza, monopole, merkantylizm, budżet, deficyt budżetowy – przedstawia postaci: Hugo Grotius, Adam Smith – wyjaśnia, czemu służy dziś historia gospodarcza – wyjaśnia różnice między produkcją luksusową i produkcją na rynek masowy w czasach	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1609, 1672–1679 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: fleuta, handel komisowy, polder, alokacja, nieracjonalna alokacja zasobów – charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo nowożytnej Holandii – charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo nowożytnej Italii – charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo nowożytnej Szwecji – dostrzega korzystne i niekorzystne skutki specjalizacji gospodarczej Europy nowożytnej oraz znaczenie polityki gospodarczej państwa	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – dyskusja. Środki dydaktyczne: – podręcznik.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji – karty pracy, praca projektowa).

			<p>nowożytnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje najważniejsze cechy nowożytnej gospodarki holenderskiej – wyjaśnia, z czego wynikała potęga gospodarcza Holendrów w czasach nowożytnych – wyjaśnia, z czego wynikał i jak się przejawiał kryzys gospodarczy Italii w XVII w. – wskazuje najważniejsze cechy nowożytnej gospodarki szwedzkiej – wyjaśnia, z czego wynikał i jak się przejawiał kryzys gospodarczy Holandii w XVIII w. – wyjaśnia mechanizmy polityki merkantylizmu. 	<p>na przykładzie Szwecji</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie polityki merkantylizmu dla gospodarki państwa ją stosującego – przedstawia konflikty Holandii z Anglią i Francją, oceni ich znaczenie gospodarcze – przedstawia i ocenia najważniejsze zmiany, jakie zachodziły w rolnictwie, rzemiośle i handlu w czasach nowożytnych – uzasadnia tezę, że spadek cen nie musi oznaczać pogorszenia jakości (efekt skali). 		
<p>6. Renesans europejski</p> <p>Początek</p>	2-3	2.1	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: renesans, odrodzenie, mecenat, humanizm, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1494, 1459, 1485, 1543, 1616 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomowi wiedzy

nowoczesnej kultury			perspektywa, światłocien, manieryzm, przewrót kopernikowski, teoria heliocentryczna, alchemia, indeks ksiąg zakazanych	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: komuna miejska, sztuki wyzwolone, kolegium, maskaron, attyka, człowiek witruwiański, kamień filozoficzny	– praca z materiałem ilustracyjnym.	(aktywność na lekcji, kartkówka)
Dlaczego Włochy?			– przedstawia postaci: Francesco Petrarka, François Rabelais, Rafael,	– przedstawia postaci: Jules Michelet, Jacob Burckhardt, Giorgio Vasari, Wawrzyniec Wspaniały, Kuźma (Cosimo) Medyceusz, Lorenzo Valla, Hieronim Savonarola, Mikołaj V, Juliusz II, Marsilio Ficino, Michał Montaigne, Vittorino da Feltre, Juan Luiz Vives, Benvenuto Cellini, Beatrycze (żona Macieja Korwina), Aristotele Fioravanti, Giovanni Padovano, Łukasz Górnicki, Baltazar Castiglione, Filippo Brunelleschi, Donato Bramante, Andrea Palladio, Leone Battista Alberti, Donatello,	Środki dydaktyczne:	– poziomu umiejętności
Dlaczego Florencja?			Michał Anioł Buonarroti, Erazm z Rotterdamu, Leonardo da Vinci, Bona Sforza, Zygmunt Stary, Mikołaj Kopernik, Galileusz, Giordano Bruno		– podręcznik	(aktywność na lekcji,
Humanizm			– przedstawia założenia renesansu i humanizmu w światopoglądzie i sztuce		– albumy poświęcone sztuce renesansowej.	praca z materiałem ilustracyjnym
Renesansowe szkolnictwo, czyli odkrycie młodości			– przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki renesansowej (budownictwa sakralnego, rzeźby, malarstwa)			– karty pracy, praca projektowa).
Renesans za Alpami			– wyjaśnia, w jaki sposób twórcy renesansu nawiązywali do motywów			
Sztuki piękne w epoce renesansu						

<p>Schyłek renesansu.</p> <p>Manieryzm</p> <p>Nauka w epoce renesansu</p>			<p>i korzeni antycznych</p> <p>– wymienia głównych przedstawicieli sztuki i myśli renesansu oraz ich najważniejsze dzieła</p> <p>– wymienia przykładowe zabytki renesansowe</p> <p>– wskazuje główne centra renesansu w Europie</p> <p>– charakteryzuje szkolnictwo renesansowe</p> <p>– przedstawia najważniejsze kierunki i osiągnięcia nauki czasów renesansu.</p>	<p>Andrea del Verrocchio, Piero della Francesca, Sandro Botticelli, Masaccio, Tycjan, Tintoretto, Giuseppe Arcimboldi, Mikołaj z Kuzy, Sebastian Münster, François Viète, Simon Stevin, Tycho de Brahe, Nostradamus, Jan Kepler, Paracelsus, Andreas Vesalius, Bonawentura Berlinghieri, Fra Angelico, Jan van Eyck</p> <p>– wyjaśnia genezę renesansu i humanizmu</p> <p>– samodzielnie rozpoznaje przykłady sztuki renesansowej (budownictwa sakralnego, rzeźby, malarstwa)</p> <p>– analizuje wybrane dzieła artystów renesansowych</p> <p>– rozpoznaje i analizuje motywy antyczne w sztuce renesansu</p> <p>– rozpoznaje dzieła najbardziej znanych przedstawicieli epoki</p>		
---	--	--	---	--	--	--

				<p>renesansu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób Włochy stały się kolebką renesansu – porównuje szkolnictwo renesansowe i średniowieczne – wymienia ważniejszych ludzi nauki renesansu i ich osiągnięcia – ocenia znaczenie sztuki i nauki epoki renesansu w kulturze europejskiej. 		
<p>7. Reformacja, kontrreformacja i wojny religijne w Europie</p> <p>Religijność późnego średniowiecza. Przyczyny reformacji</p>	4	2.2 2.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1455, 1517, 1520, 1525, 1534, 1545–1563, 1555, 1572, 1598, 1685 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reformacja, kontrreformacja, wojna religijna, odpust, czyściec, celibat, schizma zachodnia, sobór, pielgrzymka, protestantyzm, luteranizm, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1378, 1417, 1521, 1522, 1524, 1525, 1527, 1529, 1530, 1531, 1536, 1541, 1542, 1546–1547, 1547, 1553, 1559, 1562, 1570, 1574, 1589, 1594, 1603, 1628, 1629 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: taniec śmierci, kalwaria, misterium, <i>devotio moderna</i>, fundacja, kolektor, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji,

<p>Marcin Luter</p> <p>Wojny religijne w Rzeszy</p> <p>Jan Kalwin</p> <p>Wojny religijne we Francji</p> <p>Rozpowszechnianie się reformacji w Europie</p> <p>Kontrreformacja</p> <p>Rewolucja w komunikacji społecznej</p>		<p>kalwinizm, elektor, sekularyzacja, kapitalizm, dogmat, hugenota, edykt tolerancyjny, noc św. Bartłomieja, edykt nantejski, pokój augsburski, akt supremacji, anglikanizm, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych, cenzura, jezuiti, ewangelizacja</p> <p>– przedstawia postaci: Marcin Luter, Jan Kalwin, Henryk IV Burbon, Richelieu, Ludwik XIV, Albrecht Hohenzollern, Henryk VIII Tudor, Elżbieta I Tudor, Ignacy Loyola, Jan Gutenberg</p> <p>– wymienia najważniejsze słabości Kościoła katolickiego pod koniec średniowiecza</p> <p>– przedstawia główne tezy twórców głównych kierunków reformacji: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Urlicha Zwinglego</p>	<p>katechizm, anabaptyzm, menonita, baptyści, predestynacja, minister kościelny, konsystorz, regencja, wojna trzech Henryków, purytanizm, seminarium duchowne, kolegia jezuickie, kapucyni, urszulanki, inkunabuł, druk ulotny, wyznanie augsburskie</p> <p>– przedstawia postaci: Tomasz à Kempis, Karol V Habsburg, Tomasz Münzer, Ulryk Zwingli, Max Weber, Michał Servet, Franciszek I Walezjusz, Henryk II Walezjusz, Gaspard de Coligny, Antoni Burbon, Franciszek II Walezjusz, Karol IX Walezjusz, Katarzyna Medycejska, Henryk III Walezy, Małgorzata de Valois, Maksymilian II Habsburg, Rudolf II Habsburg, Katarzyna Aragońska, Maria Tudor, Filip II Habsburg, Paweł III</p>	<p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p> <p>historyczny</p> <p>– mapa ścienna</p> <p>Europy w czasach reformacji.</p>	<p>praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen religijnych w Niemczech – przedstawia postanowienia pokoju augsburskiego i wyjaśnia jego znaczenie – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen religijnych we Francji – przedstawia postanowienia edyktu nantejskiego i wyjaśnia jego znaczenie – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki reformacji w Anglii – wskazuje na mapie podziały religijne Europy w XVI w. – przedstawia główne założenia i metody kontrreformacji – przedstawia najważniejsze zmiany w komunikacji społecznej na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przemiany religijności i sytuację w Kościele katolickim u schyłku XV w. – wyjaśnia genezę reformacji – przedstawia okoliczności narodzin reformacji – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i religijną w Rzeszy na przełomie XV i XVI w. – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i religijną we Francji w XVI w. – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i religijną w Anglii w XVI w. – porównuje przebieg reformacji w krajach Rzeszy, we Francji i w Anglii – ocenia znaczenie i zasięg reformacji w Europie – ocenia znaczenie i zasięg 		
--	--	---	---	--	--

				<p>kontrreformacji w Europie</p> <p>– dostrzega związki postępów reformacji z prądami humanistycznymi oraz upowszechnieniem druku.</p>		
<p>8. Reformacja i kontrreformacja w Rzeczypospolitej</p> <p>Ruch dysydencki</p> <p>Główne kierunki reformacji w Polsce</p> <p>Kościół narodowy</p> <p>Konfederacja warszawska</p>	2	3.6	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1570, 1573, 1596, 1655, 1656</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reformacja, kontrreformacja, innowierca, luteranizm, kalwinizm, dysydent, zbór, bracia polscy, arianie, potop szwedzki, konfederacja warszawska, śluby lwowskie, kolegium, prawosławie, pokój augsburski, edykt nantejski</p> <p>– przedstawia postaci: Zygmunt Stary, Zygmunt August, Jakub Uchański, Jan Łaski, Stanisław</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1520, 1544, 1562, 1564, 1579, 1632, 1642, 1658, 1673, 1724</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: antytrynitaryzm, menonita, bracia czescy, oleder, zgoda sandomierska, <i>Biblia pauperum</i>, bojar, unita, dyzunita, tumult, nobilitacja, indygenat</p> <p>– przedstawia postaci: Mikołaj Radziwiłł zwany Czarnym, Piotr z Goniądza, Faust Socyn, Rafał Leszczyński, Mennon Simons, Jan Ámos Komenský, Karol Gustaw, Piotr Zborowski, Hieronim</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą</p> <p>– praca z tekstem źródłowym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>

Kontreformacja		<p>Hozjusz, Augustyn Kordecki, Zygmunt III Waza, Jan Kazimierz Waza, Stefan Batory</p>	<p>Ossoliński, Mikołaj Sienicki, Stanisław Karnkowski, Franciszek Krański, Marcin Kromer,</p>	<p>historyczny – mapa ścienna wyznań</p>	
Prawosławie		<p>– charakteryzuje główne kierunki reformacji na ziemiach polskich</p>	<p>Konstanty Wasyl Ostrogski, Bernard Maciejowski, Piotr Skarga</p>	<p>Rzeczypospolitej Obojga</p>	
Losy polskiej tolerancji		<p>(luteranizm, kalwinizm, bracia polscy, bracia czescy) – wyjaśnia, na czym polegała tolerancja religijna w Rzeczypospolitej – przedstawia politykę wyznaniową Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta – przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej – wyjaśnia, czym była unia brzeska i przedstawia jej konsekwencje – przedstawia działania kонтreformacyjne na ziemiach polskich – wskazuje moment, w którym</p>	<p>– wyjaśnia genezę reformacji w Polsce – wyjaśnia, dlaczego dane nurty reformacji znajdowały na ziemiach polskich zwolenników z określonych grup społecznych – prześledzi mapę wyznaniową Rzeczypospolitej i wyjaśni, dlaczego na danych obszarach były skupiska określonych grup wyznaniowych – wyjaśnia historyczne i polityczne warunki decydujące o zwycięstwie polityki tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej – przedstawia tolerancję religijną w Rzeczypospolitej w kontekście</p>	<p>Narodów w czasach nowożytnych.</p>	

			<p>na ziemiach polskich nastąpiło odejście od polityki tolerancji religijnej i wyjaśnia tego przyczyny.</p>	<p>epoki wczesnonowożytnej i ówczesnych państw europejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, z czego wynikała polityka wyznaniowa Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta – przedstawia genezę konfederacji warszawskiej – porównuje postanowienia konfederacji warszawskiej z edyktem nantejskim i pokojem augsburskim – przedstawia genezę unii brzeskiej – ocenia wpływ tolerancji religijnej na ziemiach polskich na politykę, społeczeństwo i kulturę Rzeczypospolitej – ocenia konsekwencje odejścia od polityki tolerancji religijnej dla polityki, społeczeństwa i kultury Rzeczypospolitej. 		
Blok	1	III.1–III.3	– posługuje się materiałem z działów	– posługuje się materiałem z działów	ćwiczenia	wykonanie

powtórzeniowy			III.1, III.2, III.3	III.1, III.2, III.3	z podręcznika	zadań
Sprawdzian	1	III.1–III.3	– posługuje się materiałem z działów III.1, III.2, III.3	– posługuje się materiałem z działów III.1, III.2, III.3	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
9. Rzeczpospolita złotego i srebrnego wieku – społeczeństwo i państwo Terytorium Ludność Społeczeństwo stanowe Mniejszości etniczno-stanowe	2-3	3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1525, 1526, 1569 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia personalna, unia realna, unia stanowa, unia lubelska, inkorporacja, prowincja, województwo, powiat (ziemia), przywilej szlachecki, magnateria, patrycjat, pospólstwo, plebs, sołtys, sołectwo, łan, włóka, orientalizacja kultury, asymilacja, polonizacja, konwersja, Kozacy rejestrowi – przedstawia postaci: Jan Olbracht, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Stanisław książę mazowiecki, Janusz książę mazowiecki, Bona Sforza,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1374, 1422, 1423, 1430, 1433, 1454, 1496, 1497, 1501, 1519, 1531, 1524, 1540, 1561, 1562–1564, 1577, 1578, 1596, 1618, 1621, 1637, 1657 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kondominium, sąd ziemski, sąd grodzki, sąd podkomorski, księga parafialna, powód, nagana szlachectwa, nobilitacja, indygenat, książę, leman, wybraniec, gbur, zagrodnik, komornik, Żydzi aszkenazyjscy, jidysz, Żydzi sefardyjscy, kahał, Wielki Waad – przedstawia postaci: Jan Amor	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – mapa Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI i XVII w.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).

<p><i>Gente Ruthenus, natione Polonus</i></p>			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia unii lubelskiej i wyjaśnia jej znaczenie dla dalszych los Polski i Litwy – wskazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej Obojga Narodów, przedstawi podział administracyjny tego państwa – wymienia i charakteryzuje poszczególne stany i grupy ludności Rzeczypospolitej w XVI–XVII w. – wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie – charakteryzuje sytuację prawną, polityczną i społeczną szlachty, mieszczaństwa i chłopów – wyjaśnia przyczyny i skutki wielonarodowej struktury Rzeczypospolitej – wymienia mniejszości etniczne Rzeczypospolitej. 	<p>Tarnowski, Gotthard Kettler, Bogusława XIV zachodniopomorski, Walerian Nekanda Trepka</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rozwój terytorialny Rzeczypospolitej w XVI–XVII w, wskazuje zmiany granic na mapie – wyjaśnia genezę unii lubelskiej – porównuje unię lubelską z wcześniejszymi uniami polsko-litewskimi – porównuje sytuację prawną, polityczną i społeczną poszczególnych stanów i grup społecznych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów – charakteryzuje sytuację prawną, polityczną i społeczną mniejszości etnicznych i stanowych w Rzeczypospolitej (Żydzi, Niemcy, Ormianie, Szkoci) – ocenia znaczenie Rzeczypospolitej 		
---	--	--	--	--	--	--

				w Europie XVI i XVII w.		
10. Sąsiedzi Rzeczypospolitej w XVI w.	2	2.3	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie
		2.5	– zna daty i przyporządkowuje je do	– zna daty i przyporządkowuje je do	– wykład	dotyczy:
		2.6	wydarzeń: 1480, 1525, 1561, 1563,	wydarzeń: 1452, 1477, 1493, 1514,	– praca	– poziomu
		3.3	1570, 1582, 1587, 1589, 1600, 1618	1515, 1516, 1519, 1519–1521, 1520,	z podręcznikiem	wiedzy
Habsburgowie			– wyjaśnia pojęcia i terminy	1521, 1522, 1523, 1526, 1527, 1533,	– praca	(aktywność
Od Prus			i posługuje się nimi: polityka	1534–1537, 1547, 1549, 1556, 1557,	z materiałem	na lekcji,
Krzyżackich			dynastyczna, traktat krakowski,	1559, 1564, 1565–1572, 1568, 1577,	ilustracyjnym	kartkówka)
do Książęcych			sekularyzacja, hołd lenny, elektor,	1581, 1588, 1589, 1592, 1596, 1598,	– praca z mapą.	– poziomu
			”zbieranie ziem ruskich”, car, bojar,	1599		umiejętności
Wielkie Księstwo			kniaź, samodzięca, unia	– wyjaśnia pojęcia i terminy	Środki	(aktywność
Moskiewskie			kalmarska, I wojna północna,	i posługuje się nimi: zjazd	dydaktyczne:	na lekcji,
			Inflanty, detronizacja, inkorporacja	wiedeński, wojny włoskie, chanat,	– podręcznik	praca z mapą
Dania i Szwecja			– przedstawia postaci: Maksymilian	Duma Bojarska, dworjaństwo,	– atlas	– karty
			I Habsburg, Karol V Habsburg,	opryczyna, krwawa łaźnia	historyczny	pracy, praca
Wojna o Bałtyk			Albrecht Hohenzollern, Zygmunt	sztokholmska, żegluga narewska,	– mapa ścienna	projektowa).
			Stary, Zygmunt III Waza, Iwan IV	<i>dominium maris baltici</i>	Rzeczypospolitej	
Unia polsko-			Groźny, Gustaw Waza, Eryk XVI	– przedstawia postaci: Rudolfa	w XVI w. i jej	
szwedzka			Waza, Katarzyna Jagiellonka,	z Habsburga, Ludwik Jagiellończyk,	sąsiadów.	
			Zygmunt August, Jan III Waza,	Ferdynand Habsburg, Filip II		
			Stefan Batory, Anna Jagiellonka	Habsburg, Maria Tudor, Elżbieta I		

		<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę dynastyczną Habsburgów – przedstawia skutki polityki dynastycznej Habsburgów dla Rzeczypospolitej i układu sił w Europie końca XV i w XVI w. – przedstawia okoliczności przekształcenia zakonnego państwa krzyżackiego w księstwo świeckie, wyjaśnia tego konsekwencje dla sytuacji wewnętrznej i polityki zagranicznej Rzeczypospolitej – omawia najważniejsze zapisy traktatu krakowskiego z 1525 r. – charakteryzuje stosunki polsko-ruskie w XVI w. – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Iwana Groźnego – scharakteryzuje ustrój Moskwy carskiej za czasów Iwana Groźnego 	<p>Tudor, Iwan III Srogi, Wasyl III, Jermak, Chrystian II Okrutny, Krzysztof Radziwiłł i Filon Kmita, Jan Zamojski, Samuel Zborowski, arcyksiążę Maksymilian Habsburg, Karol Sudermański</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia drogę Habsburgów do pozycji politycznej, jaką mieli w Europie nowożytnej – wskaże na mapie posiadłości Habsburgów z uwzględnieniem podziału na linie dynastyczne – prześledzi losy Krzyżaków po likwidacji państwa zakonnego – wskazuje na mapie zmiany terytorialne Wielkiego Księstwa Moskiewskiego, wyjaśnia ich przyczyny i skutki – charakteryzuje sytuację wewnętrzną Danii i Szwecji w XVI w., przedstawia ich 		
--	--	---	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia gospodarcze i polityczne znaczenie żeglugi bałtyckiej – przedstawia okoliczności zawiązania unii Rzeczypospolitej ze Szwecją i tego konsekwencje oraz określi charakter jej unii – przedstawia genezę wojen polsko-szwedzkich z początku XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> wzajemne relacje – wyjaśnia gospodarcze i polityczne znaczenie żeglugi narewskiej – wyjaśnia genezę konfliktu o <i>dominium maris baltici</i> – przedstawia genezę, przebieg i skutki I wojny północnej – przedstawia genezę, przebieg i skutki I wojny Stefana Batorego z Moskwą. 		
11. Europa Zachodnia w cieniu Hiszpanii Konflikt francusko-hiszpański Hiszpania Filipa II	2	2.3 2.4 2.6	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1492, 1494–1559, 1648 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojny włoskie, kortezy, inkwizycja hiszpańska, sułtan, kalif, janczarzy, jasyr, galernik, haracz, prowincja, autonomia, detronizacja, wojna trzydziestoletnia, federacja – przedstawia postaci: Franciszek I 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1502, 1513, 1516, 1517, 1519, 1525, 1526, 1529, 1541, 1558, 1566, 1571, 1572, 1579, 1579, 1580, 1581, 1588, 1604, 1609, 1640 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: <i>Sacco di Roma</i>, <i>comuneros</i>, marranowie, moryskowie, szach, dywan, Wysoka Porta, wielki wezyr, spahisi, 	Metody: <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z tekstem źródłowym – praca z mapą. 	Ocenianie dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji,

<p>Turcja</p> <p>Niebezpieczeństwo tureckie</p> <p>Rewolucja niderlandzka (wojna o niepodległość)</p> <p>Konflikt hiszpańsko-angielski</p>		<p>Walecjusz, Karol V Habsburg, Filip II Habsburg, Sulejman Wspaniały, Ludwik Jagiellończyk, Jan Zápolya, Wilhelm I Orański, Maria Tudor, Elżbieta I Tudor, Maria Stuart, Jakub I Stuart</p> <p>– charakteryzuje politykę Francji wobec dynastii Habsburgów w XVI w.</p> <p>– wyjaśnia, o co chodziło w wojnach włoskich i przedstawia w skrócie ich przebieg</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki wewnętrznej i zagranicznej Filipa II Habsburga</p> <p>– wyjaśnia, czym była inkwizycja hiszpańska i jakie miała znaczenie polityczne</p> <p>– charakteryzuje stosunki Turcji z Habsburgami w XVI w.</p> <p>– wyjaśnia charakter</p>	<p>obrazoburstwo, geza</p> <p>– przedstawia postaci: Karol VIII Walecjusz, Karol Habsburg, Jakub Fugger, Ismail Safawi, Selim I, Ferdynand Habsburg, Alba</p> <p>– przedstawia genezę i omawia konsekwencje wojen włoskich 1494–1559</p> <p>– charakteryzuje organizację władzy w imperium Filipa II</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie Habsburgów za panowania Filipa II i wyjaśnia, w jaki sposób weszły one w posiadanie tej dynastii</p> <p>– charakteryzuje stosunki Turcji z Persją w XVI w.</p> <p>– charakteryzuje ustrój polityczny i społeczny imperium osmańskiego oraz organizację armii tureckiej w czasach nowożytnych</p> <p>– prześledzi na mapie rozwój</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Europy w XVI w.</p> <p>– mapa ścienna imperium osmańskiego w XVI w.</p>	<p>karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	---	---	--	--

			<p>niebezpieczeństwa tureckiego w XVI w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, w jaki sposób Europie udało się zażegnać zagrożenie tureckie – wyjaśnia, jak doszło do powstania niepodległych Niderlandów – charakteryzuje relacje hiszpańsko-angielskie w drugiej połowie XVI w. 	<p>terytorialny imperium osmańskiego w XVI i na początku XVII w.,</p> <p>wyjaśnia jego przyczyny i skutki</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie zagrożenia tureckiego dla Europy – przedstawia genezę, przebieg i skutki rewolucji w Niderlandach – wyjaśnia genezę hiszpańsko-angielskiego konfliktu z końca XVI w., przedstawia jego skutki. 		
<p>12. Walka o przewagę w Europie Zachodniej w XVII w.</p> <p>Kryzys w Rzeszy</p> <p>Wojna trzydziestoletnia</p>	2	2.3 2.4 2.6	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1555, 1618, 1620, 1648, 1701, 1713 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pokój augsburski, Unia Protestancka, Liga Katolicka, defenestracja praska, wojna trzydziestoletnia, lisowczycy, pokój westfalski, wojna o sukcesję hiszpańską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1572, 1579, 1609, 1612, 1617, 1619, 1622, 1623, 1625, 1629, 1630, 1632, 1635, 1640, 1659, 1661, 1667–1668, 1672–1679, 1675, 1686, 1697, 1700, 1715 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: konfesjonalizacja, rekatolicyzacja, inkolat, restytucja, reunion, Liga 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji,

<p>Europa w cieniu Francji</p>		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postaci: Maksymilian I Bawarski, Fryderyk V palatyn reński, Albrecht von Wallenstein, Gustaw II Adolf, Armand Richelieu, Ludwik XIII, Ludwik XIV, Wilhelm III Orański – wymienia główne przyczyny kryzysu w Rzeszy – przedstawia bezpośrednio przyczyny i okoliczności wybuchu wojny trzydziestoletniej – wymienia strony uczestniczące w wojnie trzydziestoletniej i podaje motywy polityczne głównych państw-uczestników – charakteryzuje poszczególne etapy wojny trzydziestoletniej – przedstawia główne postanowienia pokoju westfalskiego – przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej Francji 	<p>Augsburska</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postaci: Maksymilian II Habsburg, Fryderyk III palatyn reński, Albrecht V Bawarski, Rudolf II Habsburg, Maciej Habsburg, Ferdynand II Habsburg, Gábor Bethlen, Johann von Tilly, Chrystian IV, Jules Mazarin, Filip V Burbon – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i wyznaniową Rzeszy na przełomie XVI i XVII w. – ocenia wpływ kryzysu w Rzeszy na sytuację polityczną i społeczną innych krajów europejskich w pierwszej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę wojny trzydziestoletniej – odróżnia motywy religijne od politycznych uczestników biorących 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapy ścienne Europy w pierwszej i drugiej połowie XVII w. 	<p>praca z mapą</p> <ul style="list-style-type: none"> – karty pracy, praca projektowa).
--------------------------------	--	---	--	--	---

		<p>w drugiej połowie XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o co chodziło w wojnie o sukcesję hiszpańską.	<p>udział w wojnie trzydziestoletniej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg wojny trzydziestoletniej – wskazuje na mapie Europy zmiany terytorialne wynikające z zapisów pokoju westfalskiego – ocenia znaczenie wojny trzydziestoletniej dla układu sił w Europie – ocenia znaczenie Szwecji w Europie w czasach wojny trzydziestoletniej i w następnych dziesięcioleciach – ocenia znaczenie Francji w Europie w czasach wojny trzydziestoletniej i w następnych dziesięcioleciach – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny o sukcesję hiszpańską – wymienia najważniejsze punkty traktatu w Utrechcie, wskazuje na		
--	--	--	--	--	--

				mapie zmiany z niego wynikające.		
13. Rzeczpospolita w Europie XVII w. Gasnąca potęga Wojny z Rosją w pierwszej połowie XVII w. Wojna ze Szwecją o Inflanty Rokosz Zebrzydowskiego Stosunki z Turcją w XVI i na	5	4.1 4.2 4.3 4.4 4.5	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1599, 1600, 1604, 1605, 1607, 1610, 1618, 1620, 1621, 1629, 1632, 1634, 1635, 1648, 1649, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1660, 1667, 1668, 1672, 1673, 1674, 1683, 1684, 1686, 1699 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielka Smuta, dymitriada, detronizacja, regencja, Inflanty, rokosz, lisowczycy, husaria, Sicz, polonizacja, autonomia, rejestr kozacki, powstanie Chmielnickiego, potop szwedzki, odsiecz wiedeńska, Liga Święta – przedstawia postaci: Stefan Batory, Zygmunt III Waza, Władysław IV Waza, Jan Kazimierz Waza, Michał	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1533, 1572, 1582, 1583, 1598, 1595–1601, 1601, 1606, 1608, 1609, 1611, 1612, 1613, 1622, 1626, 1627, 1651, 1652, 1653, 1665–1666, 1675, 1686, 1691 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: impostor, kalendarz juliański, kalendarz gregoriański, ataman, hołysz, konwersja, elekcja <i>vivente rege</i> – przedstawia postaci: Fiodor Rurykowiec, Borys Godunow, Dymitr Rurykowiec, Jerzy Mniszech, Wasyl Szujski, Dymitr Szujski, Iwan Szujski, Iwan Bołotnikow, Kuźma Minin, Dymitr Pożarski, Grzegorz XIII, Karol Sudermański, Anna Austriaczka,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapy ściennie Rzeczypospolitej w pierwszej i drugiej połowie XVII w.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

<p>początku XVII w.</p> <p>Wojny ze Szwecją w latach 20. i 30. XVII w.</p> <p>Problem kozacki. Powstanie Chmielnickiego</p> <p>II wojna północna, czyli potop szwedzki</p> <p>Wojna z Rosją o Ukrainę</p> <p>Pod buławą i berłem Jana Sobieskiego</p>			<p>Korybut Wiśniowiecki, Jan III Sobieski, Dymitr Samozwaniec, Stanisław Żółkiewski, Michał Romanow, Jan Karol Chodkiewicz, Gustaw II Adolf, Bohdan Chmielnicki, Karol X Gustaw, Stefan Czarniecki</p> <p>– charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej Obojga Narodów u schyłku XVI w. i w XVII w.</p> <p>– wymienia i przedstawia najważniejsze wojny Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.</p> <p>– wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu z Rosją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– wyjaśnia, czym był i czemu służył rokosz Zebrzydowskiego</p> <p>– przedstawia główne problemy</p>	<p>Konstancja Habsburżanka, Jan Zamojski, Mikołaj Zebrzydowski, Aleksander Lisowski, Stanisław Lubomirski, Krzysztof Radziwiłł, Krzysztof Kosiński, Semen Nalewajko, Stanisław Koniecpolski, Mikołaj Potocki, Marcin Kalinowski, Karol Ferdynand Waza, Jeremi Wiśniowiecki, Ludwika Maria Gonzaga, Jerzy Ossoliński, Janusz i Bogusław Radziwiłłowie, Augustyn Kordecki, Fryderyk Wilhelm Hohenzollern, Jerzy Rakoczy, Bogusław Radziwiłł, Iwan Wyhowski, Jerzy Sebastian Lubomirski, Krzysztof Grzymułtowski, Piotr Doroszenko, Marysieńka Sobieska, Jakub Sobieski</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną Rosji na początku XVII w.</p>		
---	--	--	--	--	--	--

		<p>i konflikty wewnętrzne Rzeczypospolitej w XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę konfliktu i przedstawia skutki z Turcją w pierwszej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu ze Szwecją w pierwszej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki powstań kozackich – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu z Rosją w drugiej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu ze Szwecją w drugiej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu z Turcją w drugiej połowie XVII w. – wyjaśnia, na czym polegało działanie husarii i do jakich zadań 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg wojen z Rosją w pierwszej połowie XVII w. – przedstawia przebieg wojny z Turcją w pierwszej połowie XVII w. – przedstawia przebieg wojny ze Szwecją na początku XVII w. – przedstawia reformy militarne Władysława IV, wyjaśnia, na czym polegały trudności z ich realizacją – wyjaśnia genezę społeczności kozackiej i ją charakteryzuje – wyjaśnia rolę Kozaków w polskiej armii – przedstawia przebieg powstania Chmielnickiego – przedstawia przebieg wojen z Rosją w drugiej połowie XVII w. – przedstawia przebieg i skutki potopu szwedzkiego 		
--	--	---	---	--	--

			<p>na polu bitwy była stosowana</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega momenty największej siły i słabości militarnej Rzeczypospolitej w XVII w., wyjaśnia ich przyczyny. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg wojen polsko-tureckich z drugiej połowy XVII w. – ocenia znaczenie odsieczy wiedeńskiej dla Rzeczypospolitej, państwa Habsburgów i całej Europy – ocenia organizację polskiej armii w czasach nowożytnych, zwłaszcza jej skuteczność – wskazuje na mapie zmiany terytorialne Rzeczypospolitej na przestrzeni XVII w. – ocenia znaczenie i konsekwencje wojen XVII w. dla sytuacji wewnętrznej i zagranicznej Rzeczypospolitej i jej sąsiadów – wskazuje na mapie omawiane działania wojenne – wskazuje na mapie zmiany wynikające z wojen XVII w. 		
14. Od państwa	3	2.1	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie

<p>renesansowego do absolutyzmu</p> <p>U schyłku średniowiecza</p> <p>Myśl polityczna renesansu</p> <p>Rewolucja militarna</p> <p>Powstanie „państwa podatkowego”</p> <p>Absolutyzm</p> <p>Alternatywne modele ustrojowe</p>		<p>2.4</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: uniwersalizm, monarchia stanowa, centralizacja władzy, decentralizacja, zgromadzenie stanowe, absolutyzm, państwo renesansowe, monarchia, oligarchia, demokracja, pospolite ruszenie, artyleria, fortyfikacja, pikinier, muszkiet, muszkieter, musztra, salwa, szarża, zaciąg, „państwo podatkowe”, najemnik, kodyfikacja prawa</p> <p>– przedstawia postaci: Niccolò Machiavelli, Tomasz Morus, Gustaw Adolf, Ludwik XIV</p> <p>– charakteryzuje monarchię stanową</p> <p>– charakteryzuje państwo renesansowe</p> <p>– prześledzi główne nurty renesansowej myśli politycznej, wymieni główne dzieła i nazwiska</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1682, 1701</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: legista, monarchomacha, urząd ministerialny, lancknecht, bastion, unifikacja</p> <p>– przedstawia postaci: Jean Bodin, Maury Orański, Fryderyk Wilhelm Hohenzollern, Fryderyk I Hohenzollern, Fryderyk Wilhelm I Hohenzollern,</p> <p>– przypomina genezę monarchii stanowych</p> <p>– dostrzega konsekwencje przemian w sztuce wojennej w XVI i XVII w. dla finansów państwowych (wzmoczony fiskalizm) i ustroju społecznego</p> <p>– ocenia rolę stałej armii i scentralizowanej administracji oraz</p>	<p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z tekstem źródłowym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	------------	---	---	---	--

			<p>ich twórców (Machiavelli, Bodin, Morus)</p> <p>– charakteryzuje przemiany w sztuce wojennej w XVI i XVII w.</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikało i czemu służyło powstanie „państwa podatkowego”</p> <p>– charakteryzuje ustrój państwa absolutystycznego.</p>	<p>dworu w monarchii absolutnej</p> <p>– ilustruje charakterystykę monarchii absolutnej przykładami Francji i Prus</p> <p>– wyjaśni, z czego wynikały i czemu służyły ograniczenia nakładane na władców</p> <p>– porównuje monarchię stanową i absolutną.</p>		
<p>15. Europa XVII w. – nie tylko absolutyzm</p> <p>Francja kardynałów i Ludwika XIV</p> <p>Absolutyzm militarny Brandenburgii i Prus</p>	3	<p>2.3</p> <p>2.4</p> <p>2.7</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1485, 1618, 1642, 1648, 1649, 1657, 1660, 1688, 1701</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: regencja, edykt łaski, Fronda, elektor, rekatołicyzacja, unia personalna, purytanie, lord protektor, restauracja, Chwalebna Rewolucja</p> <p>– przedstawia postaci: Henryk IV Burbon, Armand-Jean du Plessis de</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1547, 1558, 1587–1604, 1594, 1603, 1610, 1624, 1625, 1627–1629, 1629, 1630, 1640, 1641, 1642, 1648, 1649, 1651, 1658, 1661, 1661–1663, 1670, 1672, 1676, 1688, 1713, 1740</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: intendent, subsydium, Armia Nowego Wzoru, <i>Habeas Corpus Act</i></p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą</p> <p>– praca z tekstem źródłowym.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p>

<p>Anglia w XVI i XVII w. – ku monarchii parlamentarnej</p>		<p>Richelieu, Ludwik XIII, Jules Mazarin, Ludwik XIV, Jean Baptiste Colbert, Fryderyk Wilhelm Hohenzollern, Fryderyk Wilhelm I Hohenzollern, Henryk VII Tudor, Henryk VIII Tudor, Elżbieta I Tudor, Oliver Cromwell, Wilhelm III Orański</p> <p>– przedstawia etapy kształtowania się absolutyzmu we Francji (czasy Henryka IV, Richelieu i Ludwika XIII, Mazarina i Ludwika XIV)</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki Henryka IV, Richelieu, Mazarina i Ludwika XIV</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał i czemu służył militarny charakter absolutyzmu brandenbursko-pruskiego</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki władców pruskich w drugiej</p>	<p>– przedstawia postaci: Anna Austriaczka, Michel le Tellier, François de Louvois, Krystian Kalkstein, Edward VI Tudor, Maria Tudor, Jakub I Stuart, Karol I Stuart, Karol II Stuart, Jakub II Stuart, Jakub Bossuet</p> <p>– charakteryzuje i porównuje ustrój i społeczeństwo Francji za czasów Henryka IV, kardynała Richelieu i Ludwika XIII, kardynała Mazarina i Ludwika XIV</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo Prus w drugiej połowie XVII w.</p> <p>– prześledzi etapy kształtowania się terytorium państwa pruskiego</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo Anglii Tudorów</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo Anglii Stuartów</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	---	--

			<p>połowie XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – przedstawia główne kierunki polityki Tudorów – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji angielskiej oraz Chwalebnej Rewolucji. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje ustrój Francji, Prus i Anglii w XVII w. 		
<p>16. Ustrój Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <p>Demokracja szlachecka</p> <p>Rzeczpospolita u progu XVI w.</p> <p>Ruch egzekucyjny</p>	5	<p>3.1</p> <p>3.2</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1454, 1493, 1501, 1505, 1506, 1562, 1563, 1569, 1572, 1573, 1575, 1587, 1652 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: demokracja szlachecka, klientelizm, klientela, decentralizacja, magnateria, przywilej szlachecki, sejm walny, możnowładca, sejmik szlachecki, senat, izba poselska, konstytucja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1504, 1530, 1537, 1538, 1558, 1578, 1581 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: konstytucja <i>nihil novi</i>, wojna kokosza, elekcja <i>vivente rege</i>, lustracja, wojsko kwarciane, interreks, elekcja <i>viritim</i>, sejm konwokacyjny, sądy kapturowe, sejm skonfederowany, uniwersał, instrukcja poselska, wota 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z tekstem źródłowym. <p>Środki</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy,

<p>Ku wolnej elekcji</p> <p>Sejm</p> <p>Urzędy centralne i lokalne</p> <p>Ludzie, ludziska, diabły – kultura prawna Rzeczypospolitej</p>		<p>sejmowa, trzy stany sejmujące, ruch egzekucyjny, egzekucja praw i dóbr, królewszczyzna, precedens, prawo zwyczajowe, rokosz, pospolite ruszenie, bezkrólewie, wolna elekcja, konfederacja warszawska, artykuły henrykowskie, <i>pacta conventa</i>, <i>liberum veto</i></p> <p>– przedstawia postaci: Kazimierz Jagiellończyk, Jan Olbracht, Aleksander Jagiellończyk, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Henryk Walezy, Anna Jagiellonka, Stefan Batory, Zygmunt III Waza, Władysław IV, Jan Kazimierz</p> <p>– charakteryzuje ustrój demokracji szlacheckiej w Rzeczypospolitej</p> <p>– wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie regulujące sprawy ustrojowe</p> <p>– przedstawia genezę i etapy</p>	<p>senatorskie, sejmik poselski, sejmik relacyjny, sejmik deputacki, hetman wielki i polny, marszałek wielki i nadworny, kanclerz, podkanclerzy, podskarbi, wojewoda, kasztelan, cztery artykuły starościańskie, starosta, prawo magdeburskie, prawo kanoniczne, prawo ziemskie, sądy grodzkie, sądy podkomorskie, sądy ziemskie, trybunał, apelacja, sąd sejmowy, pozew, grzywna, banicja, zajazd, sądy dominalne, sądy miejskie, referendarz, sołtys, ławnik, dyby, pręgierz</p> <p>– przedstawia postaci: Jan Łaski, Bona Sforza, Piotr Zborowski, Rafał Leszczyński, Hieronim Ossoliński, Barbara Radziwiłłówna, Jakub Uchański, Ernest Habsburg, Henryk XI legnicki, Iwan IV Groźny, Jan III Waza, Maksymilian II Habsburg,</p>	<p>dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>praca projektowa).</p>
--	--	---	--	---	---------------------------

		<p>kształtowania się sejmu walnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym był i czemu służył ruch egzekucyjny, przedstawia jego główne postulaty – przedstawia mechanizmy wyboru władców po 1572 r. – wyjaśnia, czym były i czemu służyły artykuły henrykowskie i <i>pacta conventa</i> – przedstawia organizację i zasady funkcjonowania sejmików ziemskich, sejmu walnego i sejmu elekcyjnego – wyjaśnia, na czym polegała zasada <i>liberum veto</i> – wyjaśnia istotę sądownictwa stanowego. 	<p>Władysław Siciński</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę demokracji szlacheckiej w Rzeczypospolitej, przedstawia etapy jej kształtowania – wyjaśnia, z czego wynikała i jak przebiegała rywalizacja izb sejmu – wyjaśnia genezę ruchu egzekucyjnego, ocenia rezultaty jego działań – charakteryzuje skarbowość Rzeczypospolitej w XVI w., przedstawia jej zalety i wady – ocenia znaczenie artykułów henrykowskich i <i>pacta conventa</i> dla ustroju Rzeczypospolitej – przedstawia okoliczności kolejnych elekcji od 1573 r. do końca XVI w., wymienia kandydatów do tronu – podaje skład sejmu walnego – wymienia najważniejsze urzędy 		
--	--	---	--	--	--

				<p>ministerialne Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze urzędy ziemskie w Rzeczypospolitej – charakteryzuje sądownictwo w Rzeczypospolitej, wymienia główne instytucje i środki karne – ocenia ustrój Rzeczypospolitej na tle ustrojów innych państw europejskich tego okresu. 		
<p>17. Rewolucja naukowa i kultura epoki baroku w Europie</p> <p>Rewolucja naukowa w XVII w.</p> <p>Nowe zadania nauki</p>	2	2.9	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barok, empiryzm, racjonalizm, sceptycyzm, indeks ksiąg zakazanych, manieryzm, rokoko, sobór trydencki – przedstawia postaci: Francis Bacon, René Descartes, Izaak Newton, Michelangelo Caravaggio, Peter Paul Rubens, Rembrandt van Rijn – wyjaśnia, co rozumiemy pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: spekulacja logiczna, metoda indukcyjna w nauce, balistyka, geometria analityczna, zasady dynamiki, putto, iluzjonizm, kolumnada, światłocień, konfraternia mieszczańska – przedstawia postaci: Galileusz, Christiaan Huygens, Robert Boyle, Robert Hooke, Antonie van Leeuwenhoek, Simon Stevin, Jan 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – albumy 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca

<p>Matematyczny opis świata</p> <p>Sztuki piękne w epoce baroku</p>			<p>stwierdzeniem „rewolucja naukowa XVII w.”</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia nowe tendencje w nauce XVII w., wymienia głównych przedstawicieli – wyjaśnia znaczenie sceptycyzmu metodycznego i matematyki jako narzędzia do opisu świata fizycznego – przedstawia największe odkrycia i wynalazki XVII w. – charakteryzuje główne nurty sztuki barokowej – przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki barokowej (budownictwa, rzeźby, malarstwa) – wymienia głównych przedstawicieli sztuki baroku oraz ich najważniejsze dzieła – wskazuje główne centra baroku w Europie. 	<p>Kepler, Blaise Pascal, Baruch Spinoza, Thomas Hobbes, Gottfried Wilhelm Leibniz, Giovanni Lorenzo Bernini, Francesco Borromini, El Greco, Jusepe Ribera, Carlo Maderna, Anton van Dyck, Diego Velázquez, Frans Hals, Jan Vermeer van Delft</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje teorie i badania Francisca Bacona, Kartezjusza, Izaaka Newtona – przedstawia relacje między nauką a religią w XVII w. – ocenia wpływ teorii i badań Keplera, Galileusza, Kartezjusza i Newtona na postrzeganie świata – wyjaśnia genezę baroku – porównuje barok katolicki, dworski i mieszczański – samodzielnie rozpoznaje przykłady sztuki barokowej (budownictwa, 	<p>poświęcone sztuce barokowej.</p>	<p>z materiałem ilustracyjnym</p> <ul style="list-style-type: none"> – karty pracy, praca projektowa).
---	--	--	--	---	-------------------------------------	---

				<p>rzeźby, malarstwa)</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje wybrane dzieła artystów barokowych – rozpoznaje dzieła najbardziej znanych przedstawicieli baroku – charakteryzuje nurt malarstwa niderlandzkiego – ocenia znaczenie baroku w kulturze europejskiej. 		
<p>18. Kultura Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia i baroku</p> <p>Mozaika kulturowa Rzeczypospolitej</p> <p>Architektura XVI i XVII w.</p>	3	2.9 3.7 4.6	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: stan, naród, mniejszość narodowa i etniczna, kultura ludowa, polonizacja, sarmatyzm, kultura szlachecka, naród polityczny, urbanistyka, renesans, manieryzm, barok, inwentarz dóbr, gimnazjum, kolegium, dysydent, jezuici, pijarzy – przedstawia postaci: Zygmunt Stary, Zygmunt August, Zygmunt III 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1506, 1513, 1519, 1528–1533, 1544, 1563, 1564, 1568, 1579, 1594, 1599, 1661, 1681–1692, 1697 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: polichromia, krużganek, attyka, sufit kasetonowy, fortyfikacja bastionowa, konstrukcja strychulcowa, lepianka, klepisko, żupan, kontusz, szabla, pas słucki, łyko, sylwa, druk ulotny, literatura 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – albumy 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca

<p>Kultura materialna</p> <p>Szkolnictwo</p> <p>Słowo drukowane</p>		<p>Waza, Jan III Sobieski, Stefan Batory, Piotr Skarga, Andrzej Frycz-Modrzewski, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski</p> <p>– przedstawia mozaikę kulturową Rzeczypospolitej Obojga Narodów i wyjaśnia, z czego ona wynikała</p> <p>– charakteryzuje ideologię i kulturę sarmatyzmu</p> <p>– przedstawia kulturotwórczą rolę dworu Rzeczypospolitej (m.in. rozpowszechnianie obyczajów i mody na stroje cudzoziemskie)</p> <p>– charakteryzuje architekturę renesansową i barokową w Polsce</p> <p>– przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki renesansowej i barokowej w Polsce</p> <p>– wymienia główne elementy kultury materialnej Rzeczypospolitej XVI i XVII w.</p>	<p>sowizdrzalska</p> <p>– przedstawia postaci: Franciszek Florentczyk, Bartłomiej Berecci, Andrzej Krzycki, Jan Zamojski, Bernardo Morando, Antoni van Opbergen, Santi Gucci, Jerzy Ossoliński, Jan Trevan, Stanisław Koniecpolski, Augustyn Locci, Tylman van Gameren, Jan Klemens Branicki, Biernat z Lublina, Jakub Wujek, Wawrzyniec Goślicki, Stanisław Orzechowski, Jan Dantyszek, Klemens Janicki, Łukasz Górnicki, Mikołaj Sep-Szarzyński, Marcin Kromer, Maciej Kazimierz Sarbiewski, Stanisław Herakliusz Lubomirski, Wespazjan Kochowski, Wacław Potocki, Hieronim Morsztyn, Jan Andrzej Morsztyn, Jan Chryzostom Pasek, Albrycht Stanisław Radziwiłł</p>	<p>poświęcone polskiej sztuce renesansowej i barokowej.</p>	<p>z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	---	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje szkolnictwo na ziemiach polskich w XVI i XVII w. – przedstawia rozwój literatury, drukarstwa na ziemiach polskich w XVI i XVII w. – wymienia najważniejszych twórców literatury renesansowej i barokowej na ziemiach polskich, podaje ich główne dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje stosunek mieszkańców Rzeczypospolitej do cudzoziemców i ich kultury – wymienia głównych przedstawicieli renesansu i baroku w Polsce oraz ich ważniejsze dzieła – porównuje architekturę renesansową i barokową w Polsce i w Europie Zachodniej. 		
Blok powtórzeniowy	1	III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
19. Wiek oświecenia Epoka świateł Angielscy prekursorzy oświecenia	2	5.1 5.2	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: oświecenie, racjonalizm, empiryzm, umowa społeczna, absolutyzm oświecony, trójpodział władzy, alchemia, merkantylizm, statystyka, liberalizm, barok, rokoko, klasycyzm 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deizm, ateizm, empiryzm genetyczny, powiastka filozoficzna, prenumerata, encyklopedia, libertynizm, hedonizm, sentymentalizm, demokracja pośrednia 	Metody: <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. 	Ocenianie dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu

<p>„Filozofowie” i encyklopedyści</p> <p>Jan Jakub Rousseau</p> <p>Życie codzienne w czasach oświecenia</p> <p>Nauki przyrodnicze w epoce oświecenia</p> <p>Rozwój myśli ekonomicznej</p> <p>Sztuki piękne w XVIII w.</p>			<p>– przedstawia postaci: Immanuel Kant, Izaak Newton, John Locke, Thomas Hobbes, Wolter, Fryderyk II Wielki, Katarzyna II, Monteskiusz, Jan Jakub Rousseau, Adam Smith, Ludwik XV, Wolfgang Amadeusz Mozart, Franz Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven</p> <p>– wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego</p> <p>– wyodrębnia i charakteryzuje podokresy oświecenia</p> <p>– charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia</p> <p>– wymienia wybitnych przedstawicieli myśli politycznej oświecenia</p> <p>– przedstawia główne dokonania oświecenia w zakresie myśli</p>	<p>i bezpośrednia, pierwiastek chemiczny, arytmetyka polityczna, fizjokratyzm, leseferyzm, akumulacja kapitału, niewidzialna ręka rynku, liberalna ekonomia klasyczna, oranżeria</p> <p>– przedstawia postaci: Gottfried Wilhelm Leibniz, Charles Perrault, Jean Antoine de Condorcet, Denis Diderot, Jean d’Alembert, markiz de Sade, Samuel Bentham, Georges de Buffon, Karol Linneusz, John Dalton, Robert Boyle, Antoine Lavoisier, John Graunt, William Petty, Adolphe Quetelet, François Quesnay, David Ricardo, Thomas Robert Malthus, Carl Fontana, Leone Battista Alberti, Antoine Watteau, Johann Joachim Winckelmann, Jacques Louis David, Jean Auguste Ingres</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– albumy poświęcone sztuce baroku, rokoka i klasycyzmu.</p>	<p>umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	--	---	--	---

		<p>politycznej, nauk przyrodniczych, ekonomii</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje życie codzienne w czasach oświecenia – przedstawia główne dokonania oświecenia w zakresie literatury, sztuki i architektury – charakteryzuje główne nurty sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzm – przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzmu (budownictwa, rzeźby, malarstwa) – wymienia głównych przedstawicieli sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzmu oraz ich najważniejsze dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje definicję oświecenia sformułowaną przez Kanta – analizuje myśl i dokonania Immanuela Kanta, Johna Locke’a, Thomasa Hobbesa, Woltera, Monteskiusza, Jana Jakuba Rousseau i Adama Smitha – charakteryzuje libertynizm – wyjaśnia teorie merkantylizmu, fizjokratyzmu i liberalizmu oświeceniowego – samodzielnie rozpoznaje przykłady sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzmu (budownictwa, rzeźby, malarstwa) – analizuje wybrane dzieła artystów późnego baroku, rokoko i klasycyzmu – rozpoznaje dzieła najbardziej znanych przedstawicieli późnego baroku, rokoko i klasycyzmu 		
--	--	---	---	--	--

				– ocenia role oświecenia w rozwoju nauki i kultury europejskiej.		
20. Mocarstwa europejskie w latach 1700–1763. Absolutyzm oświecony Przemiany w Europie na przełomie XVII i XVIII w. III wojna północna Reformy Piotra Wielkiego w Rosji	3	5.3 5.4 5.8	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1697, 1700, 1721, 1756, 1763 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: hegemonia, absolutyzm, wielka wojna północna, konfederacja sandomierska, imperator, cesarz, wojna o sukcesję austriacką, wojna siedmioletnia, absolutyzm oświecony, sekularyzacja, centralizacja, kodyfikacja, teoria umowy społecznej, józefinizm – przedstawia postaci: Karol XII Waza, August II Wettin (Mocny), Stanisław Leszczyński, Piotr I Romanow, Katarzyna II Romanow-Holstein-Gottorp, Maria Teresa	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1660, 1682, 1703, 1704, 1706, 1709, 1713, 1718, 1722, 1725, 1740, 1742, 1744–1745, 1748, 1759, 1762, 1784, 1785, 1797 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pułk gwardyjski, Senat Rządzący, kolegia, tabela rang, bojarstwo, sankcja pragmatyczna, III wojna śląska, taktyka linearna, „cud domu brandenburskiego”, zakon kontemplacyjny, kataster – przedstawia postaci: Karol Gustaw Waza, Karol XI Waza, Aleksy Romanow, Fiodor Romanow, Zofia Romanow, Katarzyna I Romanow, Aleksander Mienszykow, Elżbieta	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa Europy w czasie wielkiej wojny północnej – mapa Prus w XVII	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

<p>Kryzys imperium Habsburgów</p> <p>Absolutyzm oświecony</p>		<p>Habsburg, Józef II Habsburg, Fryderyk II Wielki Hohenzollern</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia układ sił w Europie na przełomie XVII i XVIII w. – wymienia uczestników wielkiej wojny północnej i wyjaśnia motywy ich zaangażowania w ten konflikt – przedstawia przebieg i skutki wielkiej wojny północnej (III wojny północnej) – wyjaśnia, jak wyglądało zaangażowanie Rzeczypospolitej w wielką wojnę północną i z czego ono wynikało – przedstawia najważniejsze reformy Piotra I w Rosji – wyjaśnia, na czym polegał kryzys imperium Habsburgów w XVIII w. – przedstawia przyczyny, okoliczności wybuchu i skutki wojny o sukcesję austriacką 	<p>Romanow, Piotr III Romanow-Holstein-Gottorp, Paweł I Romanow-Holstein-Gottorp, Karol VI Habsburg, Karol Albrecht Wittelsbach, Franciszek lotaryński, Gustaw III Waza</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę i szersze tło wielkiej wojny północnej – ocenia znaczenie wielkiej wojny północnej dla jej poszczególnych uczestników (w tym dla Rzeczypospolitej) i dla układu sił w Europie – charakteryzuje rząd Piotra I – ocenia reformy Piotra I – opisuje mechanizmy następstwa tronu w Rosji od końca XVII do końca XVIII w. – wyjaśnia, czemu służyła i czym była sankcja pragmatyczna – przedstawia przebieg wojny 	<p>i XVIII w.</p>	
---	--	--	--	-------------------	--

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny, okoliczności wybuchu i skutki wojny siedmioletniej – charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładzie rządów Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii – przedstawia najważniejsze reformy Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii – przedstawia najważniejsze reformy Katarzyny II w Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> o sukcesję austriacką – przedstawia przebieg wojny siedmioletniej – ocenia znaczenie wojny siedmioletniej dla jej poszczególnych uczestników i dla układu sił w Europie – charakteryzuje wojskowość XVIII w. w Europie i porównuje z wojskowością wcześniejszych epok – scharakteryzuje rządy Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii – wyjaśnia, w jaki sposób teorie oświeceniowe przekładały się na praktykę rządów w państwach europejskich – ocenia reformy oświeceniowe Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii 		
--	--	--	---	--	--

				<p>– charakteryzuje sytuacją polityczną, społeczną i gospodarczą Rosji czasów Katarzyny II</p> <p>– ocenia, czy Katarzyna II zasługuje na miano władczyni oświeconego absolutyzmu</p> <p>– analizuje założenia absolutyzmu oświeceniowego na podstawie pism Fryderyka II Wielkiego.</p>		
<p>21. Brytyjska monarchia parlamentarna.</p> <p>Powstanie Stanów Zjednoczonych</p> <p>Przemiany w metropolii</p> <p>Ameryka Północna</p>	3	<p>5.5</p> <p>5.6</p> <p>5.8</p> <p>5.9</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1773, 1776, 1787</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rządy parlamentarno-gabinetowe, purytanie, ustrój republikański, unia realna, wojna siedmioletnia, Deklaracja niepodległości, federacja, konfederacja, trójpodział władzy, cenzus</p> <p>– przedstawia postaci: Jerzy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1584, 1620, 1643, 1701, 1707, 1714, 1766, 1770, 1774, 1775, 1777, 1778, 1781, 1782, 1783</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: górale, jakobici, wigowie, torysi, oranżyści, Izba Gmin, Izba Lordów, synektura, podatek stemplowy, bostońskie picie herbaty, Quebec Act, federaliści, lojaliści, Kongres Stanów</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z tekstem źródłowym</p> <p>– praca z mapą.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą)</p>

<p>w okresie kolonialnym</p> <p>Wielka Brytania w XVIII w.</p> <p>Powstanie Stanów Zjednoczonych</p>			<p>Waszyngton, Benjamin Franklin, Tomasz Jefferson, Tadeusz Kościuszko, Kazimierz Pułaski,</p> <p>– przedstawia polityczną, społeczną i religijną specyfikę kolonii angielskich w Ameryce Północnej przed wybuchem wojny o niepodległość</p> <p>– charakteryzuje monarchię parlamentarno-gabinetową w Anglii</p> <p>– wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych</p> <p>– przedstawia najważniejsze zapisy Konstytucji Stanów Zjednoczonych dotyczące ustroju, kwestii społecznych i religijnych.</p>	<p>Zjednoczonych, kongres stanowy, Izba Reprezentantów, <i>Self-made man</i>, egalitaryzm, masoneria, wolnomularstwo</p> <p>– przedstawia postaci: Wilhelm III Orański, Anna Stuart, Jakub II Stuart, Jerzy I Hanowerski, William Pitt młodszy, Tomasz Paine, James Madison, Aleksander Hamilton, Samuel Adams, Alexis de Tocqueville</p> <p>– prześledzi na mapie rozwój terytorialny kolonii w Ameryce Północnej przed powstaniem Stanów Zjednoczonych</p> <p>– przedstawia stosunki kolonii brytyjskich z metropolią</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą Wielkiej Brytanii w pierwszej i drugiej połowie XVIII w.</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	---	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę systemu parlamentarno-gabinetowego w Wielkiej Brytanii – ocenia znaczenie Konstytucji Stanów Zjednoczonych dla historii Ameryki Północnej i Europy – ocenia stopień realizacji postulatów oświeceniowych w ustroju Stanów Zjednoczonych. 		
<p>22.</p> <p>Rzeczpospolita w stanie anarchii</p> <p>Rzeczpospolita u schyłku XVII w.</p> <p>Elektorat Saksonii w przededniu unii z Polską i Litwą</p>	2	<p>5.8</p> <p>6.1</p> <p>6.2</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1697, 1700, 1704, 1709, 1717, 1733 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: klientela, magnateria, anarchia, rokosz, oligarchia magnacka, unia personalna, manufaktura, sejm niemy, wielka wojna północna, konfederacja, wojna o sukcesję polską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1454–1607, 1454–1660, 1660–1763, 1700, 1715, 1734, 1735, 1740, 1747 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Collegium Nobilium, prerogatywy monarsze, <i>liberum veto</i> i <i>liberum rumpo</i>, Familia – przedstawia postaci: Krzysztof Grzymułtowski, Jakub Sobieski, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy,

<p>Czasy saskie</p> <p>Odrodzenie w upadku</p>		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postaci: Jan Kazimierz, Michał Korybut Wiśniowiecki, Jan III Sobieski, August II Mocny Wettin, Piotr I Romanow, Stanisław Leszczyński, August III Sas – wyjaśnia, jakie skutki miała dla Rzeczypospolitej elekcja Augusta II Mocnego – przedstawia główne kierunki polityki Augusta II – wymienia najważniejsze wydarzenia wielkiej wojny północnej związane z Rzeczpospolitą, zwłaszcza elekcję Stanisława Leszczyńskiego – przedstawia konsekwencje wielkiej wojny północnej dla Rzeczypospolitej – wyjaśnia, czym była wojna o sukcesję polską 	<p>Franciszek Ludwik Conti, Ludwik XV, Jędrzej Kitowicz, Henryk von Brühl, Andrzej i Józef Załuscy, Stanisław Konarski, Gotfried Lengnich, Maciej Dogiel, Benedykt Chmielowski, Stanisław Dunin Karwicki</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawi poglądy historyków na ocenę ustroju Rzeczypospolitej i periodyzację jego dziejów na okres demokracji szlacheckiej i oligarchii magnackiej – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej pod koniec panowania Jana III Sobieskiego – przedstawia okoliczności elekcji Augusta II, wymienia kandydatów i opisuje przebieg wydarzeń – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Saksonii 		<p>praca projektowa).</p>
--	--	--	---	--	---------------------------

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne kierunki polityki Augusta III – przedstawia główne postulaty i próby reform Rzeczypospolitej w czasach saskich i wymienia ich autorów – podaje przykłady ingerencji państw ościennych w sprawy polskie w czasach saskich. 	<p>przed zawiązaniem unii z Rzeczpospolitą</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej w czasach saskich – przedstawia przebieg wielkiej wojny północnej – ocenia znaczenie sejmu niemego dla ustroju Rzeczypospolitej i jej dalszych losów – przedstawia okoliczności elekcji Augusta III, wymienia kandydatów i opisuje przebieg wydarzeń – przedstawia bilans saskiego panowania w Rzeczypospolitej – ocenia, w jakim stopniu czasy saskie były okresem anarchii w Rzeczypospolitej. 		
23. Czasy stanisławowskie	3	5.2 5.8 6.1	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1763, 1764, 1768, 1772, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1755, 1765, 1767, 1769, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomowi

<p>Początek panowania Stanisława Augusta</p> <p>Pod rosyjskim protektoratem</p> <p>Kultura epoki stanisławowskiej</p>		<p>6.2</p> <p>6.4</p> <p>6.5</p> <p>6.6</p>	<p>1773</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Familia, prawa kardynalne, konfederacja barska, klasycyzm, mecenat</p> <p>– przedstawia postaci: Stanisław August Poniatowski, Katarzyna II, Karol Stanisław Radziwiłł, Fryderyk II Wielki, Tadeusz Rejtan</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki miała dla Rzeczypospolitej elekcja Stanisława Augusta</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki Stanisława Augusta</p> <p>– przedstawia postanowienia sejmu konwokacyjnego</p> <p>– przedstawia przypadki ingerencji Rosji w sprawy polskie w czasach stanisławowskich</p> <p>– wyjaśnia, czym była i czemu służyła konfederacja barska</p>	<p>1770, 1771, 1775</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Szkoła Rycerska, sejm delegacyjny, dysydent, koliszczyzna, hajdamaczyzna, Rada Nieustająca, konsyliarz, departament, Komisja Edukacji Narodowej, kasata zakonu, makaronizm</p> <p>– przedstawia postaci: Stanisław Poniatowski, Konstancja Czartoryska, Adam Kazimierz Czartoryski, Tadeusz Kościuszko, Julian Ursyn Niemcewicz, Jakub Jasiński, Józef Sowiński, Karol Kniaziewicz, Rajmund Rembieliński, Mikołaj Repnin, Józef Pułaski, Michał Krasiński, Marek Jandołowicz, Franciszek Ksawery Branicki, Kazimierz Pułaski, Walenty Łukawski, Józef</p>	<p>z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Rzeczypospolitej w czasach Stanisława Augusta</p> <p>– mapa I rozbioru</p> <p>– albumy poświęcone kulturze czasów</p>	<p>wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	---	--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i przedstawia okoliczności oraz skutki I rozbioru Polski – przedstawia postanowienia i najważniejsze reformy sejmu rozbiorowego – przedstawia największe osiągnięcia polskiego oświecenia (literatura, publicystyka, teatr, architektura i malarstwo) – podaje przykłady zabytków okresu stanisławowskiego – przedstawia sytuację szkolnictwa okresu stanisławowskiego. 	<p>Poniatowski, Adam Poniński, Otto Stackelberg, Andrzej Zamoyski, Adam Kazimierz Czartoryski, Michał Poniatowski, Ignacy Massalski, Ignacy Potocki, Grzegorz Piramowicz, Ignacy Krasicki, Adam Naruszewicz, Stanisław Trembecki, Franciszek Dionizy Kniaźnin, Franciszek Karpiński, Franciszek Bohomolec, Franciszek Zabłocki, Wojciech Bogusławski, Dominik Merlini, Marcello Bacciarelli, Bernardo Belotto, zwany Canalettem, Izabela i Adam Kazimierz Czartoryscy, Jan Duklan Ochocki</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej pod koniec panowania Augusta III Sasa – przedstawia drogę kariery 	<p>stanisławowskich.</p>	
--	--	--	--	--------------------------	--

				<p>i koligacje rodzinne Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego, wymienia kandydatów i opisuje przebieg wydarzeń – porównuje elekcję Stanisława Augusta z wcześniejszymi elekcjami – ocenia znaczenie reform sejmu konwokacyjnego – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich (do I rozbioru) – ocenia znaczenie konfederacji barskiej dla dalszych losów państwa – wskazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej wynikające z pierwszego traktatu rozbiorowego		
--	--	--	--	---	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia motywy zaangażowania poszczególnych sąsiadów w I rozbiór Polski – ocenia znaczenie Szkoły Rycerskiej i Komisji Edukacji Narodowej – ocenia znaczenie dworu dla rozwoju kultury polskiej i mecenatu artystycznego Stanisława Augusta. 		
24. Schyłek Rzeczypospolitej Rzeczpospolita w Europie po I rozbiorze Sejm Wielki (Czteroletni) Konstytucja 3 maja	4	5.8 6.1 6.2 6.3 6.4 6.5 6.7	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1772, 1788–1792, 3 maja 1791, 1792, 1793, 1794, 1795 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Sejm Wielki (Czteroletni), sejm skonfederowany, stronnictwo patriotyczne, stronnictwo konserwatywne, stronnictwo dworskie, Ustawa Rządowa, trójpodział władzy, konfederacja targowicka,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1768–1774, 1778–1779, 1781, 1787, 1787–1792, 1788, 1789, 1790, 1791 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojna kartoflana, zjazd w Kaniowie, gołota, czarna procesja, rangi oficerskie, Straż Praw, komisje wielkie, partykularyzm, jakobini polscy	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą)

<p>Wojna z Rosją w obronie Konstytucji</p> <p><i>Finis Poloniae</i></p>		<p>targowiczanie, sejm grodzieński, insurekcja kościuszkowska, kosynier, uniwersał połaniecki, abdykacja</p> <p>– przedstawia postaci: Stanisław August Poniatowski, Katarzyna II, Fryderyk II, Maria Teresa. Józef II, Fryderyk Wilhelm II, Józef Poniatowski, Stanisław Małachowski, Kazimierz Nestor Sapieha, Adam Kazimierz Czartoryski, Hugo Kołłątaj, Tadeusz Kościuszko, Jan Kiliński</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki Stanisława Augusta</p> <p>– wymienia ugrupowania Sejmu Wielkiego i przedstawia ich program</p> <p>– przedstawia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego</p> <p>– przedstawia główne postanowienia Konstytucji 3 maja</p>	<p>– przedstawia postaci: Grigorij Potiomkin, Ignacy Potocki, Julian Ursyn Niemcewicz, Franciszek Ksawery Branicki, Seweryn Rzewuski, Stanisław Szczęsny Potocki, Jan Dekert, Jan Suchorzewski, Józef i Szymon Kossakowscy, Antoni Madaliński, Bartosz Głowacki, Jakub Jasiński, Berek Joselewicz, Józef Zajączek, Franciszek Ksawery Dmochowski, Józef Szujski, Walerian Kalinka, Michał Bobrzyński, Tadeusz Korzon, Adolf Pawiński, Władysław Smoleński, Oswald Balzer, Jan Rutkowski, Jan Henryk Dąbrowski, Aleksander Suworow, Tomasz Wawrzecki</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w okresie</p>	<p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Rzeczypospolitej w czasach Stanisława Augusta</p> <p>– mapa II i III rozbioru.</p>	<p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	---	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze zmiany ustrojowe wprowadzane przez Konstytucję 3 maja – wyjaśnia, czym była i czemu służyła konfederacja targowicka – wyjaśnia przyczyny i przedstawia okoliczności oraz skutki II rozbioru – przedstawia postanowienia i najważniejsze reformy sejmu rozbiorowego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstania kościuszkowskiego – przedstawia postanowienia uniwersału połanieckiego – wyjaśnia przyczyny i przedstawia okoliczności oraz skutki III rozbioru. 	<p>między I rozbiorem a Sejmem Wielkim</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w okresie Sejmu Wielkiego – analizuje wizję nowego ustroju politycznego i społecznego, jaka wyłania się z projektów reformatorów – analizuje tekst Konstytucji 3 maja – wyjaśnia znaczenie Konstytucji 3 maja dla Rzeczypospolitej – porównuje Konstytucję 3 maja z konstytucją Stanów Zjednoczonych – ocenia znaczenie konfederacji targowickiej dla dalszych losów państwa – wskazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej 		
--	--	--	---	--	--

				<p>wynikające z II rozbioru</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia motywy zaangażowania poszczególnych sąsiadów w II rozbiór Polski – ocenia znaczenie powstania kościuszkowskiego dla bieżącej sytuacji państwa, a także dla dalszych losów Polski – wyjaśnia, z czego wynikał tak szeroki skład społeczny walczących w insurekcji kościuszkowskiej – wskazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej <p>wynikające z III rozbioru</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia motywy zaangażowania poszczególnych sąsiadów w III rozbiór Polski – przedstawia poglądy głównych szkół historycznych na temat oceny czasów stanisławowskich i przyczyn upadku Rzeczypospolitej.		
--	--	--	--	---	--	--

Blok powtórzeniowy	1	III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
Sprawdzian końcowy (semestralny)	1	III	– posługuje się materiałem z całego tomu nowożytność	– posługuje się materiałem z całego tomu nowożytność	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań

Aneks do planu- 10-15 godzin jednostek lekcyjnych pozostawiam na prezentacje filmów dokumentalnych, fabularnych i innych form ,które będą uzupełnieniem treści programowych oraz popraw sprawdzianów.